

## Η Αξιολόγηση στα Πανεπιστήμια

παρέμβαση Στέφανου Μάνου

12 Οκτωβρίου 2007

Ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνατε καλώντας με. Θέλω να σας προειδοποιήσω ότι δεν έχω ασχοληθεί ποτέ συστηματικά με τα ζητήματα της εκπαίδευσης. Οι περισσότερες εμπειρίες μου αποκτήθηκαν ασκώντας διοίκηση επιχειρήσεων και υπουργείων, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται το Υπουργείο Παιδείας. Θα είμαι λοιπόν ιδιαίτερα σύντομος και θα περιορισθώ σε λίγες παρατηρήσεις που αγγίζουν νομίζω το αυτονόητο.

Όταν ασκείς διοίκηση, όλες οι μεγάλες αποφάσεις, τα μεγάλα σχέδια, τα προγράμματα, ακολουθούν ή μάλλον πρέπει να ακολουθούν, μια κυκλική πορεία. Θέτεις ένα στόχο, αναλύεις το περιβάλλον και τις δυνατότητες, διαμορφώνεις ένα πλάνο δράσης, θέτεις στόχους, εκτελείς το πρόγραμμα, μετράς τα αποτελέσματα σε σχέση με τους στόχους, αποτιμάς το νέο περιβάλλον που διαμορφώθηκε και συνεχίζεις ξανά από την αρχή.

Για παράδειγμα, ως Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ όφειλα να διαμορφώσω ένα νομοσχέδιο που θα ανταποκρινόταν στις επιταγές του άρθρου 24 του Συντάγματος που προβλέπει την εισφορά γης και χρήματος στις περιοχές που χαρακτηρίζονται οικιστικές. Μελέτησα τι ίσχυε πριν στην Ελλάδα, τι ίσχυε σε άλλες χώρες, έλαβα υπόψη μου το μελετητικό δυναμικό και προχώρησα στη διαμόρφωση ενός νομοσχεδίου. Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε και άρχισε να εφαρμόζεται. Αργότερα, έπρεπε να αποτιμηθεί κατά πόσο ο νόμος οδήγησε στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, να υποστεί ενδεχομένως αλλαγές και να εφαρμοστεί ξανά βελτιωμένος.

Μια πολεμική επιχείρηση ακολουθεί την ίδια κυκλική πορεία. Στόχος, σχεδιασμός, εκτέλεση, αποτίμηση, νέος προσδιορισμός στόχου, νέος σχεδιασμός κοκ.

Αν μια επιχείρηση λανσάρει ένα καινούργιο προϊόν ακολουθεί και αυτή την ίδια κυκλική διαδρομή.

Αυτό που τόσην ώρα προσπαθώ να τονίσω είναι ο κυκλικός χαρακτήρας της διαδικασίας. Κάθε φάση της διαδικασίας ακολουθεί την προηγούμενη και προηγείται της επόμενης. Είναι αλληλένδετες και ιεραρχημένες. Αποτιμάται το αποτέλεσμα της μιας και επιλέγεται η επόμενη.

Έφθασα επιτέλους στο θέμα του συνεδρίου σας. Την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων. Χρόνια τώρα συζητείται χωρίς να εφαρμόζεται. Όχι μόνο στα Πανεπιστήμια αλλά σε οτιδήποτε έχει δημόσιο χαρακτήρα. Στα Υπουργεία, στις ΔΕΚΟ, πουθενά δεν γίνεται αξιολόγηση. Πρέπει να γίνεται; Η απάντηση είναι αυτονόητη. Ασφαλώς ναι.

Φαίνεται λοιπόν ότι επιτέλους θα αξιολογηθούν τα Πανεπιστήμια. Υπάρχει από το 2005 ο νόμος 3374 που καθιστά υποχρεωτική την αξιολόγηση. Δημιουργήθηκε και Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, η ΑΔΠ. Έχω όμως την εντύπωση ότι κάτι λείπει. Δεν βλέπω, για την ώρα τουλάχιστον, τον κύκλο για τον οποίο μίλησα. Δεν βλέπω την αξιολόγηση να εντάσσεται σε μια

συνολική διαδικασία. Ποια είναι η προηγούμενη φάση και κυρίως ποια είναι η επόμενη.

Όσο συζητούνταν τα ζητήματα της αξιολόγησης ένα θέμα ερχόταν και ξαναρχόταν: Πως δεν θα συνδεθεί η αξιολόγηση με τη χρηματοδότηση, πως θα υπάρξει αξιολόγηση χωρίς συνέπειες. Μα μια τέτοια αξιολόγηση χωρίς συνέπειες ανατρέπει όλη τη λογική της αξιολόγησης. Αξιολογώ για να διορθώσω, να αλλάξω, να δοκιμάσω ξανά και επαναξιολογήσω και αυτό να γίνεται αενάως.

Είναι επίσης ενδιαφέρον ότι η όλη διαδικασία αξιολόγησης έχει μεταφερθεί έξω από τα αξιολογούμενα ιδρύματα. Φαίνεται δηλαδή να είναι περισσότερο μια διαδικασία βελτίωσης του τρόπου που κάνει τη δουλειά του σε ό,τι αφορά τα Πανεπιστήμια το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας και όχι μια διαδικασία αξιολόγησης του ίδιου του Πανεπιστημίου. Θα φανταζόμουν δηλαδή ότι κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα θα ήθελε να διαμορφώσει μια διαδικασία αξιολόγησης των δικών του προγραμμάτων με σκοπό να γίνει καλύτερο. Ανεξαρτήτως της κεντρικής αξιολόγησης που κάνει το Υπουργείο. Για να έχει όμως νόημα η αξιολόγηση που θα έκανε το ίδιο το ίδρυμα, θα έπρεπε να έχει τη δυνατότητα, πάλι μόνο του, να διορθώσει τα προγράμματά του, να αλλάξει το εκπαιδευτικό προσωπικό, να δοκιμάσει κάτι καινούργιο. Αλλά αυτό δεν επιτρέπεται από τον αρρωστημένο συγκεντρωτισμό του Υπουργείου.

Καταλήγω. Δεν πολυπιστεύω σε μια διαδικασία αξιολόγησης που δεν συνοδεύεται από την άμεση δυνατότητα προσαρμογής στα ευρήματα της αξιολόγησης. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο πρέπει τα Ανώτατα Ιδρύματα να αυτονομηθούν από τον ασφυκτικό εναγκαλισμό του Υπουργείου Παιδείας. Όσο δεν αυτονομούνται, δεν πιστεύω ότι θα γίνουν καλύτερα. Η αξιολόγηση, μολονότι αυτονόητη διαδικασία, θα εξυπλιστεί αν δεν μπορέσει κάθε ίδρυμα χωριστά να την αξιοποιήσει για να βελτιωθεί.